

Bruksela, 26 czerwca 2026 r.
(OR. en)

11234/26

FIN 984

PISMO PRZEWODNIE

Od:	Sekretarz generalna Komisji Europejskiej (podpisała dyrektor Martine DEPREZ)
Data otrzymania:	26 czerwca 2026 r.
Do:	Thérèse BLANCHET, sekretarz generalna Rady Unii Europejskiej
Nr dok. Kom.:	COM(2026) 344 final
Dotyczy:	SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY z działań podjętych w następstwie udzielenia absolutorium za rok budżetowy 2024

Delegacje otrzymują w załączeniu dokument COM(2026) 344 final.

Załącznik: COM(2026) 344 final

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 25.6.2026 r.
COM(2026) 344 final

SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY
z działań podjętych w następstwie udzielenia absolutorium za rok budżetowy 2024

Sprawozdanie z działań podjętych w następstwie wniosków
wysuniętych przez Parlament Europejski w rezolucjach w sprawie
absolutorium oraz przez Radę w zaleceniu w sprawie absolutorium za
rok budżetowy 2024

Spis treści

1.	Wprowadzenie	1
2.	Budżet realizujący swoje cele	1
3.	Ochrona interesów finansowych Unii.....	4
4.	Przejrzystość.....	12
5.	Stabilność długu	15
6.	Perspektywy na przyszłość.....	16

1. Wprowadzenie

29 kwietnia 2026 r. Parlament Europejski, w następstwie zalecenia Rady, udzielił Komisji absolutorium z wykonania budżetu UE w 2024 roku.

W niniejszym sprawozdaniu podsumowano najważniejsze kroki podjęte przez Komisję w odpowiedzi na główne wnioski wysunięte przez: (i) Parlament Europejski w rezolucji w sprawie absolutorium¹ oraz (ii) Radę w jej zaleceniu w sprawie udzielenia absolutorium². Komisja udzieli odpowiedzi na konkretne wnioski jeszcze w tym roku.

2. Budżet realizujący swoje cele

W 2024 r. budżet UE miał zasadnicze znaczenie dla wspierania Unii w realizacji priorytetów politycznych. Jak określono w „Rocznym sprawozdaniu z zarządzania i wyników dotyczącym budżetu UE – rok budżetowy 2024”³, budżet UE przyczynił się do wzmocnienia spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, wsparcia rolników oraz poprawy wydajności rolnictwa. Wspierał transformację ekologiczną i cyfrową oraz zabezpieczenie granic zewnętrznych Unii i rozwój zdolności obronnych UE, przyczyniał się do łagodzenia presji migracyjnej, zapewniał niezachwiane wsparcie dla Ukrainy oraz umożliwiał reakcję UE na kryzys humanitarny na Bliskim Wschodzie.

Budżet UE miał kluczowe znaczenie dla zwiększenia konkurencyjności UE, poprawy bezpieczeństwa gospodarczego (np. przez inwestowanie w czyste technologie, kapitał ludzki i infrastrukturę transgraniczną wzmacniającą rozwój regionalny i jednolity rynek) oraz wspierania partnerstw strategicznych UE na całym świecie.

a. Wykonanie budżetu

Parlament jest zaniepokojony wskaźnikiem wykonania budżetu UE w obowiązujących wieloletnich ramach finansowych (WRF) oraz Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (RRF). Odnotowuje, że opóźnienia we

¹ [Decyzja Parlamentu Europejskiego z dnia 29 kwietnia 2026 r. w sprawie absolutorium z wykonania budżetu ogólnego Unii Europejskiej za rok budżetowy 2024, sekcja III – Komisja, agencje wykonawcze oraz dziewiąty, dziesiąty i jedenasty Europejski Fundusz Rozwoju – 2025/2145\(DEC\).](#)

² [Zalecenie Rady w sprawie udzielenia Komisji absolutorium z wykonania budżetu ogólnego Unii Europejskiej za rok budżetowy 2024 \(5749/26\).](#)

³ [Sprawozdanie Komisji dla Parlamentu Europejskiego, Rady i Trybunału Obrachunkowego „Roczne sprawozdanie z zarządzania i wyników dotyczące budżetu UE – rok budżetowy 2024”, COM\(2025\) 824 z 17.6.2025.](#)

wdrażaniu zwiększają ryzyko umorzeń oraz presję pod koniec okresu programowania.

Komisja podkreśla, że kwoty zaangażowane, ale jeszcze niewypłacone z budżetu UE, tj. zobowiązania pozostające do spłaty lub RAL („reste à liquider”), były na koniec 2024 r. o 35 mld EUR niższe niż na koniec 2023 r. Prawie połowa RAL na koniec 2024 r. (z wyłączeniem zobowiązań pozostających do spłaty z NextGenerationEU – NGEU) jest związana z polityką spójności, a tym samym z wdrażaniem przez państwa członkowskie funduszy objętych zarządzaniem dzielonym. Ponieważ liczba wybranych projektów w terenie wzrosła z około 12 % na koniec 2023 r. do około 37 % (2024 r.) i około 65 % (2025 r.) dostępnej puli środków na programy spójności w latach 2021–2027, realizacja finansowa znacznie przyspieszyła, a wiele państw członkowskich złożyło wnioski o płatność znacznie przekraczające ich cel N+3 w zakresie umorzeń. Dzięki tej pozytywnej zmianie wybór projektów i realizacja płatności są na poziomie zbliżonym do poziomu z lat 2014–2020. Aby zapewnić sprawną realizację, Komisja wspiera państwa członkowskie we wzmacnianiu ich zdolności administracyjnych i usuwaniu wąskich gardeł w inwestycjach.

Komisja będzie nadal uważnie śledzić realizację programów i wdrażanie instrumentów UE. Co roku publikuje informacje na temat prognozy wykonania oraz sprawozdanie z postępów w realizacji zobowiązań pozostających do spłaty.

Jeżeli chodzi o RAL w ramach NextGenerationEU, wiele państw członkowskich zmieniło swoje krajowe plany odbudowy i zwiększania odporności (RRP), realokowało zasoby na dojrzałe projekty, dostosowało kamienie milowe i wartości docelowe oraz usunęło wąskie gardła we wdrażaniu, przy jednoczesnym utrzymaniu ambicji RRP. Zmiany te miały na celu odzwierciedlenie zmieniających się okoliczności i poprawę wyników, ze szczególnym uwzględnieniem terminowego zakończenia płatności w ramach RRF do końca 2026 r. 30 kwietnia 2026 r. Komisja przyjęła [wytyczne dla państw członkowskich](#) dotyczące aspektów operacyjnych związanych z ostatnim etapem i zamknięciem RRF, aby zapewnić pomyślne zakończenie wdrażania tego instrumentu.

Możliwe, że państwa członkowskie w pewnym stopniu priorytetowo traktowały realizację i przegląd swoich RRP, co mogło prowadzić do opóźnień w realizacji programów polityki spójności. Jednocześnie działania wspierane w ramach RRF pomagają w przyspieszeniu wdrażania funduszy WRF – na przykład oczekuje się, że reformy RRF mające na celu przyspieszenie procedur wydawania zezwoleń będą miały pozytywne skutki dla wdrażania działań inwestycyjnych w ramach innych funduszy UE.

b. Realizacja nowych priorytetów: obronność i Ukraina

Komisja z zadowoleniem przyjmuje pogląd Parlamentu, że obronę Ukrainy i wsparcie dla niej „trzeba traktować jako priorytet budżetowy w obecnym

kontekście geopolitycznym oraz że należy przeznaczyć odpowiednie zasoby na osiągnięcie tego celu”⁴.

Komisja dokłada starań, by rozwijać zdolności obronne UE. Zaproponowała szereg inicjatyw mających na celu zwiększenie gotowości obronnej i inwestycji w obronność, w tym (i) pożyczki w wysokości do 150 mld EUR dla państw członkowskich zabezpieczone z budżetu UE w ramach Instrumentu na rzecz Zwiększenia Bezpieczeństwa Europy (SAFE), (ii) wspólną białą księgę w sprawie obronności europejskiej – Gotowość 2030, (iii) Plan ReArm Europe oraz (iv) pakiet zbiorczy dotyczący gotowości obronnej.

Od czasu inwazji Rosji na Ukrainę do końca 2024 r. niezachwiane zaangażowanie UE na rzecz Ukrainy doprowadziło do uruchomienia kwoty 130,2 mld EUR na wsparcie finansowe, gospodarcze, humanitarne, wojskowe i dyplomatyczne. W lutym 2024 r. utworzono Instrument na rzecz Ukrainy, który ma na celu wspieranie odbudowy, rekonstrukcji i modernizacji tego kraju. Aby zaspokoić ukraińskie potrzeby finansowe w latach 2026–2027, [w lutym 2026 r.](#) przyjęto akt ustanawiający pożyczkę na potrzeby wsparcia Ukrainy, zapewniającą do 90 mld EUR w latach 2026–2027, finansowaną z pożyczek UE zaciąganych na rynkach kapitałowych.

c. Wpływ finansowania unijnego na klimat i różnorodność biologiczną

Komisja przyjmuje do wiadomości uwagi Europejskiego Trybunału Obrachunkowego (ETO) dotyczące niedociągnięć „w stosowanej przez Komisję metodologii szacowania wpływu wydatków Unii na klimat”⁵ oraz stwierdzenie Parlamentu, że „obecne metody monitorowania wydatków na klimat i różnorodność biologiczną nie uwzględniają w pełni wszystkich skutków działań Unii”⁶.

Komisja zamierza mierzyć wkłady z budżetu UE oraz wyniki związane z działaniami w dziedzinie klimatu i różnorodnością biologiczną zgodnie z obecnymi ramami wykonania. W przypadku RRF, wspólnej polityki rolnej i polityki spójności Komisja jest zobowiązana do stosowania metodyki i konkretnych współczynników określonych w odpowiednich aktach podstawowych ustanawiających te programy. W WRF na lata 2028–2034 Komisja zaproponowała wprowadzenie usprawnionego systemu monitorowania wydatków UE i wyników związanych z celami klimatycznymi i środowiskowymi.

⁴ Zob. pkt 17 – 2025/2145(DEC).

⁵ Zob. pkt 13 – 2025/2145(DEC).

⁶ Tamże.

3. Ochrona interesów finansowych Unii

Komisja przywiązuje najwyższą wagę do monitorowania – we współpracy z organami krajowymi i innymi partnerami wykonawczymi – wykorzystania funduszy UE.

a. Wydatki zgodne z wartościami unijnymi, w tym z zasadą praworządności

Praworządność

Parlament zwraca się do Komisji o pełne i spójne wykorzystanie dostępnych instrumentów w celu zawieszenia lub ochrony finansowania unijnego, jeżeli niedociągnięcia w zakresie praworządności wpływają na należyte zarządzanie finansami w państwach członkowskich, których dotyczy ten problem, zwłaszcza na Węgrzech i Słowacji.

Zgodnie z rozporządzeniem w sprawie warunkowości Komisja aktywnie monitoruje sytuację we wszystkich państwach członkowskich, aby jak najszybciej zidentyfikować naruszenia zasad państwa prawnego objęte zakresem stosowania tego rozporządzenia. Komisja w pełni wykorzystuje wszystkie dostępne sektorowe i ogólne instrumenty prawne, aby przeciwdziałać naruszeniom zasad państwa prawnego w państwach członkowskich, wpływającym lub stwarzającym poważne ryzyko wpływu na należyte zarządzanie finansami w ramach budżetu UE lub ochronę interesów finansowych UE w sposób wystarczająco bezpośredni.

Od 2022 r. wobec Węgier stosowane są środki ochrony budżetu UE przewidziane w rozporządzeniu w sprawie warunkowości, obejmujące: (i) zawieszenie 55 % zobowiązań budżetowych z trzech programów spójności oraz (ii) zakaz zaciągania nowych zobowiązań prawnych dotyczących finansowania unijnego w ramach zarządzania bezpośredniego i pośredniego wobec trustów interesu publicznego i utrzymywanych przez nie podmiotów.

Poza rozporządzeniem w sprawie warunkowości Komisja dysponuje innymi kluczowymi instrumentami ochrony budżetu UE, w szczególności: (i) horyzontalnym warunkiem podstawowym odnoszącym się do Karty praw podstawowych Unii Europejskiej na podstawie rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz (ii) kamieniami milowymi i wartościami docelowymi, które dotyczą wyzwań związanych z praworządnością określonych w RRP.

W następnych WRF poszanowanie praworządności i praw podstawowych pozostaje koniecznością – rozporządzenie w sprawie warunkowości będzie nadal miało zastosowanie do wszystkich funduszy. Zaproponowane przez Komisję plany partnerstwa krajowego i regionalnego (PPKR) umożliwiają finansowe wsparcie

działań mających na celu wzmocnienie praworządności i praw podstawowych, przy jednoczesnym stosowaniu warunków horyzontalnych służących ochronie budżetu UE przed naruszeniami zasad praworządności i Karty. Jeżeli naruszenie nie zostanie usunięte w ciągu roku, odnośne środki finansowe mogą zostać przesunięte do programów objętych zarządzaniem bezpośrednim lub pośrednim, w szczególności programów wspierających demokrację, społeczeństwo obywatelskie lub działania antykorupcyjne, w ramach rocznej procedury budżetowej i pod warunkiem zatwierdzenia przez Parlament i Radę. Ponadto, aby otrzymać finansowanie unijne, państwa członkowskie muszą ustanowić mechanizmy zapewniające ciągłość płatności na rzecz beneficjentów nawet w przypadku zawieszenia finansowania unijnego. Zabezpieczenia te stanowią zasadniczą część ich systemów zarządzania i kontroli.

Wartości unijne

Komisja odnotowuje wystosowane przez Parlament wezwanie do uwzględnienia opartej na analizie ryzyka weryfikacji przestrzegania przez odbiorców wartości unijnych w celu wykrywania potencjalnych naruszeń⁷. Zgodnie z rozporządzeniem finansowym Komisja monitoruje wszystkie etapy zarządzania umowami w celu zapewnienia, aby organizacje i projekty niezgodne z wartościami UE nie otrzymywały wsparcia. Wszyscy beneficjenci finansowania unijnego muszą umownie zobowiązać się do przestrzegania wartości, na których opiera się UE, oraz zapewnić ich poszanowanie podczas korzystania z zasobów budżetu Unii. Niewypełnienie tego obowiązku może prowadzić do zmniejszenia środków finansowych, zawieszenia lub rozwiązania umowy o udzielenie dotacji bądź zastosowania środków administracyjnych (np. wykluczenia lub kar finansowych) w kontekście systemu wczesnego wykrywania i wykluczania. Ponadto w przypadku, gdy kontrole lub audyty wykażą naruszenie obowiązków, właściwe wykorzystanie unijnych środków finansowych gwarantują przewidziane w rozporządzeniu finansowym mechanizmy *ex post*.

System wczesnego wykrywania i wykluczania ma zastosowanie do osób i podmiotów, w tym podmiotów gospodarczych i organizacji, ubiegających się o środki finansowe lub je otrzymujących w ramach zarządzania bezpośredniego i pośredniego. Podstawy do wykluczenia w ramach systemu wczesnego wykrywania i wykluczania zapewniają szerokie ramy umożliwiające przeciwdziałanie przypadkom naruszenia obowiązków zawodowych lub przypadkom nieetycznego postępowania, w tym podburzania do nienawiści, dyskryminacji oraz innym poważnym naruszeniom wartości UE. Weryfikacje danych w bazie danych systemu wczesnego wykrywania i wykluczania są przeprowadzane przez wszystkich

7 Zob. pkt 161 ppkt (xxii) – 2025/2145(DEC).

urzędników zatwierdzających na etapie procesu oceny. Aby jeszcze bardziej poprawić skuteczność nadzoru, Komisja zbada możliwość włączenia wskaźników zgodności z wartościami UE do narzędzia Arachne+ służącego do oceny ryzyka, jeżeli będzie to technicznie możliwe i zgodne z prawem.

Konflikty interesów

Parlament wzywa Komisję, by dbała o to, aby „żadne fundusze unijne nie trafiały bezpośrednio ani pośrednio do beneficjentów, w tym również beneficjentów powiązanych z członkami Rady Europejskiej, jeżeli stwierdzono konflikt interesów i nie został on w sposób oczywisty i możliwy do zweryfikowania zażegnany⁸”, oraz podkreśla, że państwa członkowskie powinny zapewnić przejrzystość jako zabezpieczenie przed konfliktami interesów.

Komisja podkreśla, że wszystkie państwa członkowskie muszą przestrzegać postanowień Traktatów UE i opartych na nich przepisów, w tym przepisów dotyczących odpowiedniego zarządzania konfliktami interesów na wszystkich szczeblach, a w szczególności art. 61 rozporządzenia finansowego.

b. Ochrona budżetu UE przed sprawcami nadużyć

Strona dochodów

W swoim sprawozdaniu rocznym za 2024 r. ETO przedstawił opinię bez zastrzeżeń na temat dochodów w budżecie UE, potwierdzając stabilność i dokładność poboru dochodów przez Komisję.

Parlament „pochwala wysiłki podejmowane przez Prokuraturę Europejską i OLAF [Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych] w walce ze zorganizowanym wykorzystywaniem niedociągnięć w unijnych kontrolach celnych⁹” oraz zwraca uwagę, że „problemy związane z nieprawidłowym deklarowaniem lub niedeklarowaniem należności celnych (»luka w należnościach celnych«) prowadzą do niedoboru pobranych należności celnych przywozowych, co od wielu lat stanowi problem dla Unii i jej państw członkowskich¹⁰”.

Komisja z zadowoleniem przyjmuje porozumienie w sprawie reformy unii celnej UE, które zostało zawarte między Parlamentem a Radą 26 marca 2026 r. Jest ono odpowiedzią na presję, pod jaką działają dziś unijne służby celne, związaną na przykład ogromnym wzrostem wolumenu handlu, zwłaszcza elektronicznego,

8 Zob. pkt 21 ppkt (v) – 2025/2145(DEC).

9 Zob. pkt 55 – 2025/2145(DEC).

10 Zob. pkt 51 – 2025/2145(DEC).

szybko rosnącą liczbą norm UE, których spełnienie należy sprawdzać na granicy, oraz zmieniającymi się geopolitycznymi realiami i kryzysami. Dzięki utworzeniu Urzędu UE ds. Celnych i unijnego centrum danych celnych reforma ta przyczyni się do lepszej, opartej na danych koordynacji polityki celnej, w szczególności przez ulepszone unijne skoordynowane ramy zarządzania ryzykiem.

Struktura zwalczania nadużyć finansowych

Parlament wyraził zaniepokojenie niewystarczającą koordynacją i wymianą informacji między unijnymi i krajowymi organami ds. zwalczania nadużyć finansowych. 16 lipca 2025 r. Komisja opublikowała [białą księgę dotyczącą przeglądu struktury zwalczania nadużyć finansowych](#), w której zwraca uwagę na potrzebę skuteczniejszej ochrony interesów finansowych UE. W białej księdze, stanowiącej uzupełnienie wniosku Komisji dotyczącego kolejnych WRF, podkreślono kluczową rolę i stałe zaangażowanie wszystkich podmiotów unijnej struktury zwalczania nadużyć finansowych. Jednym z głównych celów przeglądu jest zacieśnienie współpracy między kluczowymi podmiotami unijnej struktury zwalczania nadużyć finansowych – Prokuraturą Europejską (EPP0), OLAF-em, Agencją Unii Europejskiej ds. Współpracy Organów Ścigania (Europol), Agencją Unii Europejskiej ds. Współpracy Wymiarów Sprawiedliwości w Sprawach Karnych (Eurojustem) i Urzędem ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy. W białej księdze przeanalizowano również, w jaki sposób stworzyć bardziej zintegrowany system i zoptymalizować wykorzystanie zasobów przez zastosowanie nowych technologii, wymianę danych i analizę komplementarności funkcji podmiotów.

Przegląd unijnej struktury zwalczania nadużyć finansowych jest przeprowadzany w szerszym kontekście przeglądu rozporządzeń w sprawie Europolu i Eurojustu oraz trwających ocen aktów prawnych OLAF-u i EPP0 oraz dyrektywy w sprawie zwalczania za pośrednictwem prawa karnego nadużyć na szkodę interesów finansowych Unii (dyrektywy PIF)¹¹. Komisja przedstawi wyniki w komunikacie przewidzianym na koniec 2026 r., któremu mogą towarzyszyć wnioski ustawodawcze.

Innym głównym celem przeglądu jest poprawa odzyskiwania środków. Komisja kontynuuje, w ramach corocznych działań monitorujących prowadzonych przez OLAF, wzmocnione działania następcze w związku z wdrażaniem zaleceń finansowych wydanych przez OLAF (aż zostanie osiągnięty ich ostateczny wynik) oraz powiadomień EPP0 mających skutki finansowe. Komisja rozważa dalsze rozwinięcie sprawozdania rocznego dotyczącego ochrony interesów finansowych UE i zwalczania nadużyć finansowych (sprawozdanie o ochronie interesów finansowych UE), aby uwzględnić dodatkowe informacje i dane dotyczące odzyskiwania środków.

Zwiększenie budżetu EPP0 i OLAF-u

Komisja odnotowuje wielokrotne apele Parlamentu o zwiększenie zdolności EPP0 i OLAF-u oraz o zacieśnienie między nimi współpracy.

¹¹ Dyrektywa (UE) 2017/1371.

Utworzenie EPP0 w 2017 r. wpłynęło na liczbę pracowników w OLAF-ie ze względu na synergie między obiema służbami i ich efektywność. Zgodnie z pierwotną oceną skutków finansowych regulacji EPP0 miała utrzymywać stabilny poziom zatrudnienia wynoszący 115 ekwiwalentów pełnego czasu pracy od 2023 r. Od czasu jej utworzenia otrzymywała ona jednak każdego roku wyższe wkłady i przydział pracowników, niż pierwotnie planowano. Dodatkowe zasoby dodawano w należycie uzasadnionych przypadkach w trakcie procesu przyjmowania budżetów rocznych oraz – w przypadku nadzwyczajnych potrzeb – w ciągu roku za pośrednictwem budżetów korygujących. W latach 2024–2026 budżet EPP0 dodatkowo zwiększono, aby uwzględnić udział Polski i Szwecji, wyższe koszty związane z wynagrodzeniami i koszty mieszkaniowe, niezależną architekturę informatyczną EPP0 oraz dodatkowych delegowanych prokuratorów europejskich i oddelegowanych ekspertów krajowych.

Mając na uwadze doświadczenie OLAF-u w prowadzeniu dochodzeń administracyjnych oraz cel, jakim jest unikanie powielania dochodzeń administracyjnych i karnych, do EPP0 przesunięto do 45 stanowisk i środki na personel zewnętrzny. W latach 2019–2027, jeżeli uwzględni się zarówno przesunięcia do EPP0, jak i wzmocnienia kadrowe OLAF-u przeprowadzone za pomocą stosowanych w Komisji procedur przydziału, personel (stanowiska i personel zewnętrzny) OLAF-u zmniejszy się o 38.

OLAF prowadzi intensywną współpracę z EPP0 na podstawie odpowiednich rozporządzeń i uzgodnień roboczych, zgodnie z którymi zgłasza wszelkie podejrzenia popełnienia przestępstwa, które może wchodzić w zakres kompetencji EPP0, a dzięki mechanizmowi weryfikacji krzyżowej unika się powielania dochodzeń i postępowań przygotowawczych. OLAF może również pomagać EPP0 w prowadzeniu postępowań przygotowawczych poprzez uzupełniające dochodzenia administracyjne oraz w razie potrzeby wspierać EPP0.

Zgodnie z zaleceniem ETO zawartym w sprawozdaniu specjalnym nr 26/2025 oraz na podstawie przeglądu unijnej struktury zwalczania nadużyć finansowych Komisja oceni rozwiązania niezbędne do utworzenia wspólnego repozytorium zarzutów dotyczących nadużyć finansowych i zarządzania nim w celu poprawy wymiany informacji między OLAF-em a EPP0.

c. Poziom błędu i systemy kontroli

Środki zapobiegawcze i naprawcze

Komisja wdraża wieloletnie strategie kontroli mające na celu ochronę funduszy UE w przypadku, gdy w ramach jej kontroli zostaną wykryte błędy lub uchybienia, co skutkuje środkami zapobiegawczymi (tj. korektami, wstrzymaniem lub zawieszeniem płatności przed dokonaniem płatności przez Komisję) oraz środkami naprawczymi (tj. korektami po dokonaniu płatności) do czasu zamknięcia programu.

W ramach zarządzania dzielonego państwa członkowskie przeprowadzają kontrole w celu wykrywania i odzyskiwania nienależnie wypłaconych kwot. Niedociągnięcia stwierdzone w krajowych systemach zarządzania i kontroli mogą skutkować korektami finansowymi. W 2024 r. działania Komisji, wraz z działaniami państw członkowskich w ramach zarządzania dzielonego, doprowadziły do odzyskania 2,66 mld EUR (1,18 mld EUR w ramach środków zapobiegawczych, 1,48 mld EUR w ramach środków naprawczych), głównie w obszarze polityki spójności i polityki rolnej.

Działania mające na celu zmniejszenie poziomu błędów

Parlament i Rada z zadowoleniem przyjmują zmniejszenie ogólnego poziomu błędów, ale uważają, że jest on nadal zbyt wysoki, zwłaszcza w polityce spójności. Komisja odnotowuje wszystkie błędy zgłoszone przez ETO i należycie monitoruje wszystkie przypadki, w których ma podstawę prawną do podjęcia działań – we współpracy z organami krajowymi i partnerami wykonawczymi – zwracając się w stosownych przypadkach o korekty finansowe oraz niezbędne działania naprawcze w celu dalszej poprawy systemów zarządzania i kontroli.

Polityka spójności

Komisja z zadowoleniem przyjmuje obniżenie szacowanego przez ETO poziomu błędów w wydatkach w ramach polityki spójności w porównaniu z 2023 r. i 2022 r. oraz zauważa, że rozbieżność między oceną poziomu błędów dokonywaną przez Komisję (przedstawianą w jej rocznych sprawozdaniach z działalności) a oceną dokonywaną przez ETO uległa dalszemu zmniejszeniu.

Aby wspierać wspólne rozumienie metod, Komisja zintensyfikowała dialog z ETO przez organizację specjalnych warsztatów. W 2025 r. koncentrowały się one na kwantyfikacji nieprawidłowości w zamówieniach publicznych w wydatkach w obszarze spójności zgodnie z siatką kwantyfikacji Komisji (którą ETO będzie stosował, poczynawszy od kontroli na potrzeby poświadczenia wiarygodności za 2025 r.).

Przez cały 2025 r. Komisja ściśle monitorowała realizację planu działania uzgodnionego w 2024 r. z instytucjami audytowymi, aby wzmocnić ich zdolność w zakresie wykrywania: odnotowano postępy w kilku obszarach, w tym w zakresie analizy pierwotnych przyczyn błędów, wymiany wyników z instytucjami zarządzającymi programami, aktualizacji i doskonalenia list kontrolnych audytu w celu zapewnienia ich kompletności i spójności oraz lepszego wykorzystania różnych baz danych na potrzeby wsparcia prac audytowych.

Jednocześnie, biorąc pod uwagę, że złożoność ustaleń dotyczących wdrażania może przyczyniać się do ryzyka błędów, Komisja aktywnie promuje stosowanie uproszczonych metod rozliczania kosztów oraz systemów obejmujących finansowanie niepowiązane z kosztami odnośnych operacji.

Wspólna polityka rolna (WPR)

Komisja poczyniła znaczne postępy w upraszczaniu zasad i zapobieganiu błędom dzięki efektywnemu wykorzystaniu dostępnych informacji. Model realizacji WPR na lata 2023–2027 umożliwia państwom członkowskim dostosowanie interwencji do ich potrzeb. Na przykład Komisja wspiera państwa członkowskie w opracowywaniu i wdrażaniu ekoschematów oraz zachęca do stosowania uproszczonych metod rozliczania kosztów.

Wykorzystanie nowych technologii (takich jak system monitorowania obszarów, dane z satelitów Sentinel systemu Copernicus i sztuczna inteligencja) pomaga zapobiegać błędom w WPR i je wykrywać. Komisja nadal zapewnia państwom członkowskim wsparcie w eliminowaniu błędów i zapobieganiu im, przekazując wytyczne, wspierając budowanie zdolności, wymianę najlepszych praktyk oraz monitorując jakość zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli.

Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (RRF)

W odniesieniu do RRF wprowadzono solidny system kontroli i audytu. Obejmuje on zaktualizowaną metodykę audytu służącą (i) ochronie interesów finansowych UE, (ii) zwiększeniu nadzoru nad systemami kontroli wewnętrznej państw członkowskich w dziedzinie pomocy państwa i zamówień publicznych oraz (iii) zacieśnieniu współpracy w samej Komisji.

W przeglądach krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności uwzględniono wcześniejsze doświadczenia z wdrażania oraz zalecenia ETO, Parlamentu i Rady, aby zmniejszyć różnice w interpretacji przepisów UE przez ETO i Komisję. Komisja zaproponowała usunięcie z decyzji wykonawczych Rady wszelkich niejednoznacznych lub zbędnych sformułowań, tak aby zawierały one jedynie zasadnicze wymogi dotyczące wykazania, że dane działanie zostało zrealizowane.

Komisja zgadza się z ostrzeżeniem Rady, by podczas wdrażania nie ustanawiać „nowych zasad, sprzecznych wymogów ani bardziej restrykcyjnych warunków nakładanych *ex post* na państwa członkowskie¹²”. Zmiana wytycznych dotyczących interpretacji pojęć prawnych w ostatnim roku wdrażania instrumentu spowodowałaby nowe problemy prawne i praktyczne dla państw członkowskich.

Program „Horyzont Europa”

Komisja kontynuowała udoskonalanie swojego podejścia do wdrażania płatności ryczałtowych w ramach programu „Horyzont Europa”, uwzględniając informacje

¹² Zob. pkt 11.4 zalecenia Rady w sprawie udzielenia Komisji absolutorium.

zwrotne wynikające z poprzednich projektów pilotażowych, uwag ETO oraz stałej współpracy z zainteresowanymi stronami w ramach oceny projektów z wykorzystaniem finansowania ryczałtowego. Dzięki temu Komisja może w jak największym stopniu wykorzystać możliwość uproszczenia dla beneficjentów, a jednocześnie skoncentrować kontrole na tym, czy beneficjenci realizują finansowane projekty zgodnie z uzgodnionymi rezultatami.

Działania zewnętrzne

Komisja przyjęła zalecenia ETO i podejmuje działania następcze w związku z jego ustaleniami. Jeżeli chodzi o kwestię, czy partnerzy wykonawczy Komisji powinni zapewnić kontrolerom ETO pełny dostęp do dokumentów, Komisja stale ułatwia wymianę informacji między odpowiednimi podmiotami a ETO w celu znalezienia odpowiednich rozwiązań.

Europejski Fundusz Rozwoju

Parlament zauważa z zaniepokojeniem, że szacowany poziom błędu w 2024 r. wynosi 6,5 % (8,9 % w 2023 r.). Aby ograniczyć błędy związane z rozliczaniem płatności zaliczkowych, Komisja zwróciła się do swoich partnerów o dokonanie przeglądu formularzy sprawozdawczych w celu ułatwienia identyfikacji poniesionych wydatków.

Komisja dokonała również przeglądu swojej strategii kontroli i rozpoczęła wdrażanie kluczowych zaleceń, w tym przez opracowanie tablicy wskaźników profilowania ryzyka w celu (i) pomiaru przestrzegania przez partnerów standardów finansowych i operacyjnych oraz dostępu do dokumentów, (ii) poprawy skuteczności kontroli *ex post* oraz (iii) poprawy sprawozdawczości dla Komisji ze strony organizacji poddanych ocenie spełnienia wymogów dotyczących filarów.

4. Przejrzystość

Komisja zobowiązała się do zapewnienia wysokiego poziomu przejrzystości finansowania unijnego przez szeroko zakrojoną publikację danych dotyczących finansowania w systemie przejrzystości finansowej oraz na portalu Funding and Tenders. W przyszłości jeszcze większą przejrzystość zapewni nowy Centralny Portal.

a. Przejrzystość finansowania unijnego

Przyjmując przejrzystość za zasadę przewodnią, Komisja wykracza poza obowiązujące wymogi prawne i stosuje najwyższe standardy przejrzystości wśród organizacji międzynarodowych, pomagając w wykazaniu wyników osiągniętych dzięki finansowaniu unijnemu.

Zgodnie z rezolucją w sprawie udzielenia absolutorium, w której wezwano Komisję do „dopilnowania, aby wszystkie umowy o udzielenie dotacji, w tym dotacje na działalność, spełniały niezbędne wymogi dotyczące przejrzystości, identyfikowalności i widoczności funduszy”¹³, Komisja zauważa, że informacje dotyczące celów i wyników projektów realizowanych przez organizacje pozarządowe (w tym działań w zakresie rzecznictwa) są już publicznie dostępne na unijnym portalu Funding and Tenders. Ponadto przedstawiciele grup interesu, którzy rejestrują się w rejestrze służącym przejrzystości jako niereprezentujący interesów komercyjnych (zazwyczaj należą do nich organizacje pozarządowe), muszą zgłosić swoją działalność lobbującą, zadeklarować główne źródła finansowania i ujawniać każdą otrzymaną wpłatę powyżej 10 000 EUR, która przekracza 10 % ich całkowitego budżetu, podając imię i nazwisko lub nazwę podmiotu wpłacającego. Proponowane przez Komisję rozporządzenie w sprawie wykonania dotyczące WRF na lata 2028–2034 ujednolici wskaźniki rezultatu, co jeszcze bardziej zwiększy przejrzystość, podobnie jak planowana centralizacja i rozszerzenie informacji dostępnych w przyszłym Centralnym Portalu przewidzianym w tym rozporządzeniu. Komisja potwierdza swoje wsparcie dla organizacji społeczeństwa obywatelskiego, m.in. przez dotacje na działalność w obecnym okresie programowania, zgodnie ze strategią UE na rzecz społeczeństwa obywatelskiego, w której uznaje się potrzebę odpowiedniego, trwałego i przejrzystego finansowania społeczeństwa obywatelskiego.

Komisja współpracuje z Parlamentem w ramach grupy roboczej Komisji Kontroli Budżetowej ds. kontroli finansowania organizacji pozarządowych i innych podmiotów oraz dostarczyła wszystkie wymagane dokumenty, przy jednoczesnym poszanowaniu obowiązujących ram prawnych w zakresie ochrony informacji poufnych.

Jeżeli chodzi o przejrzystość w ramach RRF, Komisja zgadza się, że „pełne i wiarygodne informacje na temat ostatecznych odbiorców mają zasadnicze znaczenie dla zapobiegania niewłaściwemu wykorzystywaniu funduszy, wykrywania nadużyć finansowych i zapewnienia równych standardów rozliczalności we wszystkich państwach członkowskich¹⁴”, i zauważa, że Parlament „rozważy wszelkie odpowiednie środki w ramach swoich prerogatyw w trosce o przestrzeganie przepisów, w tym działania prawne¹⁵”. Komisja zwraca uwagę, że jest zobowiązana do wdrożenia instrumentu zgodnie z ustaleniami współprawodawców, w tym przepisów prawnych dotyczących sprawozdawczości

¹³ Zob. pkt 161 ppkt (xxi) – 2025/2145(DEC).

¹⁴ Zob. pkt 278 – 2025/2145(DEC).

¹⁵ Zob. pkt 6 – 2025/2145(DEC).

ostatecznego odbiorcy, oraz uważa, że stosowała te przepisy w sposób spójny i należyty w świetle warunków i definicji prawnych określonych w rozporządzeniu w sprawie RRF.

W ramach procedury udzielania absolutorium Komisja podkreśliła wysiłki podejmowane w celu zapewnienia, aby państwa członkowskie wywiązywały się ze swoich zobowiązań i wykraczały poza nie. Komisja będzie nadal zdecydowanie zachęcać państwa członkowskie do dostarczania dodatkowych danych oraz będzie stosować dostępne jej instrumenty, jeżeli państwa te nie spełnią wymogów prawnych określonych w rozporządzeniu.

We wnioskach Komisji przewidziano, poczynając od następnych WRF, publikowanie informacji na temat odbiorców finansowania unijnego w ramach wszystkich trybów zarządzania na scentralizowanej stronie internetowej „Centralny Portal” (obejmującej udoskonalony system przejrzystości finansowej)¹⁶. Zgodnie z wnioskiem Komisji dotyczącym PPKR informacje na temat beneficjentów, odbiorców końcowych, wykonawców i podwykonawców będą publikowane zarówno na szczeblu krajowym, jak i w unijnym Centralnym Portalu¹⁷.

b. Własna przejrzystość i rozliczalność Komisji

Komisja przestrzega najwyższych standardów przejrzystości we wszystkich swoich działaniach i procesach decyzyjnych. Służby Komisji podlegają przepisom dotyczącym zarządzania zapisami i materiałów archiwalnych oraz zaleceniom dotyczącym bezpieczeństwa w zakresie dopuszczalnego korzystania z publicznych komunikatorów internetowych i wszelkich innych narzędzi komunikacji instytucjonalnej. W tym względzie Komisja zapewnia zgodność z unijnymi przepisami dotyczącymi publicznego dostępu do dokumentów, w tym wiadomości SMS (rejestracja komunikacji związanej z pracą).

Urzędnicy wyższego szczebla, podobnie jak wszyscy pracownicy, są związani obowiązkami wynikającymi z regulaminu pracowniczego, w tym w zakresie etyki i uczciwości (np. oświadczenia *ad hoc* o braku konfliktu interesów, oświadczenia o zatrudnieniu współmałżonka lub wnioski o zatwierdzenie działalności zewnętrznej). Komisja zapewnia informacje, szkolenia i doradztwo w kwestiach etycznych, aby wspierać pracowników i kadrę kierowniczą w wypełnianiu obowiązków. Obowiązki związane z rejestrem służącym przejrzystości mają zastosowanie do wszystkich kierowników, którzy muszą ujawniać informacje o swoich spotkaniach z przedstawicielami grup interesu wpisanymi do rejestru.

¹⁶ Art. 12 – COM(2025) 545 final.

¹⁷ Art. 63 i 64 – COM(2025) 565 final.

Nazwiska i mandaty specjalnych doradców przypisanych do każdego członka Komisji są publicznie dostępne na [stronie internetowej Komisji](#).

Komisja przyjmuje do wiadomości obawy Parlamentu dotyczące funkcjonowania i skuteczności formalnej procedury w przypadku nękania lub molestowania. Pod auspicjami głównej zaufanej doradczyni Komisja zaangażuje niezależnych ekspertów jako uzupełnienie rozpoczętego już przez Komisję przeglądu realizacji polityki przeciwko napastowaniu¹⁸. W szerszym ujęciu Komisja będzie kontynuować działania mające na celu zapewnienie bezpiecznych warunków dokonywania zgłoszeń, m.in. przez zwiększenie świadomości na temat dostępnych kanałów, poprawę ich dostępności oraz budowanie do nich zaufania, a w kontekście trwającego przeglądu wytycznych dotyczących sygnalizowania nieprawidłowości będzie dążyć do jak najściślejszego dostosowania ich do norm określonych w dyrektywie (UE) 2019/1937.

5. Stabilność długu

Komisja zgadza się, że „stabilność długu Unii musi być uwzględniana we wszystkich przyszłych decyzjach budżetowych¹⁹”. Dług związany z bezzwrotnym wsparciem w ramach NextGenerationEU będzie spłacany do 2058 r., co daje UE dużo czasu na zarządzania spłatami bez poważnych zakłóceń i bez zagrożenia dla stabilności finansowej. Zgodnie z art. 256 rozporządzenia finansowego Komisja składa sprawozdanie roczne na temat oceny stabilności zobowiązań warunkowych i marginesu elastyczności budżetu UE, wspierające monitorowanie stabilności budżetowej.

Komisja z zadowoleniem przyjmuje zatwierdzenie przez Parlament jej wniosków dotyczących nowych zasobów własnych i zgadza się, że „rozwój rzeczywistych nowych zasobów własnych ma zasadnicze znaczenie dla zapobieżenia sytuacji, w której koszty obsługi zadłużenia wyprą priorytety w przyszłych wieloletnich ramach finansowych²⁰”. Wprowadzenie nowych zasobów własnych wymaga woli politycznej i zaangażowania wszystkich stron. Wnioski Komisji obejmują stałą roczną kwotę obsługi zadłużenia. Spłata w ramach NextGenerationEU zostanie utrzymana w granicach pułapów określonych w ramach finansowych. Ryzyko stopy procentowej będzie bardzo ograniczone od 2028 r., ponieważ po 2026 r. nie będzie nowej emisji netto, a stała roczna kwota obsługi zadłużenia zapewnia pełną przewidywalność.

18 Decyzja Komisji z 12.12.2023, C(2023) 8630.

19 Zob. pkt 7 – 2025/2145(DEC).

20 Zob. pkt 47 – 2025/2145(DEC).

6. Perspektywy na przyszłość

W lipcu 2025 r. Komisja przedstawiła wniosek dotyczący ambitnych, elastycznych i przyszłościowych WRF na lata 2028–2034. Opracowano go w oparciu o mocne strony i podstawowe zasady obecnych WRF oraz wyciągnięte wnioski, upraszczając ramy finansowe i zwiększając ich elastyczność i skuteczność²¹; uwzględniono w nim także zalecenia Parlamentu, Rady i Europejskiego Trybunału Obrachunkowego w kontekście absolutorium.

Solidne zarządzanie, przejrzystość i silny nadzór polityczny są integralnym elementem proponowanych wniosków. Komisja ściśle współpracuje z Parlamentem Europejskim i Radą, aby osiągnąć ambitne, zrównoważone i terminowe porozumienie w sprawie kolejnych WRF i programów sektorowych.

* * *

21 Zob. COM(2025) 570 final.